

ایسکانیوز بررسی کرد؛

سهم زنان در آموزش عالی کشور بعد از انقلاب اسلامی

زنان و دختران در ایران قبل از انقلاب به دلیل شرایط ناسالم موجود در جامعه، حضوری کم رنگ در اجتماع داشتند؛ اما بعد از انقلاب، زنان ایرانی با تغییر ارزش ها حضوری گسترده در آموزش عالی یافتند به طوری که بیشترین تعداد فارغ التحصیلان دانشگاه ها را امروز زنان و دختران به خود اختصاص دادند.

به گزارش خبرنگار گروه دانشگاه ایسکانیوز، با تغییر نگرش نسبت به زن بعد از انقلاب اسلامی، زنان حضور پررنگی در عرصه اجتماعی و سیاسی پیدا کردند. امام خمینی به عنوان رهبر انقلاب با عدم پذیرش نگاه سنتی نسبت به زن و ایجاد نگرشی نو، زمینه رهایی زنان از بند باورهای غلطی که در ساحت دین ریشه دوانده بود را مهیا کردند تا زنان با پی بردن به ارزش واقعی خویش توانایی های بالقوه خود را در عرصه های مختلف به خصوص در زمینه های علمی و اجتماعی به نمایش بگذارند.

زنان معتقد به اصول و باورهای مذهبی، در ایران قبل از انقلاب محدودیت های بسیاری برای حضور در اجتماع و دانشگاه ها داشتند تا جایی که بسیاری از دختران و زنان ایرانی به دلیل فضای ناسالم و بی بند و باری حاکم بر دانشگاه ها و مدارس از ادامه تحصیل باز می ماندند و به این ترتیب استعدادهای بیشماری از بین می رفت و هرگز فرصت شکوفایی نمی یافت. بعد از انقلاب با تغییر ارزش ها زنان و دختران ایران فرصت های طلایی برای حضور در اجتماع و ادامه تحصیل یافتند و به این ترتیب زن ایرانی بر مبنای ماهیت انسانی خویش نه مبنای شرایط ظاهری حضور خود را در توسعه علمی و اجتماعی ایران به اثبات رساند و یکی از دستاوردهای مهم انقلاب اسلامی با حضور ارزشی زنان در اجتماع و مراکز آموزش عالی رقم خورد.

با پیروزی انقلاب اسلامی، قانون اساسی جمهوری اسلامی تا حد زیادی فرصت های برابری را برای زنان و مردان برای ایفای نقش در مسئولیت های بالای مملکتی در نظر گرفت؛ بنابراین با وجود چنین نظام حقوق سیاسی و همچنین فرهنگ سیاسی مشارکتی، شرایط مهیا شد که زنان بتوانند حضور خود را در عرصه های مختلف علمی، اجتماعی و سیاسی به اثبات برسانند.

امروزه شاید هیچ صاحب نظری منکر این واقعیت نباشد که جامعه ایران تقریباً در دو، سه دهه گذشته، خصوصاً بعد از انقلاب اسلامی، تحولات اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و آموزشی خطیری را سپری کرده است. یکی از مهم ترین این تحولات، همانند بسیاری از کشورهای در حال توسعه، گسترش آموزش عالی در سطوح و مقاطع گوناگون بوده است. این رویداد با حضور و مشارکت چشمگیر زنان و دختران در آموزش عالی همراه بوده است و این تحول مهم در جامعه ایران؛ یعنی گسترش آموزش عالی بطور اعم و افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی بطور اخص از ابعاد گوناگون قابل تأمل و نتیجه تغییر ارزش ها در ایران بعد از انقلاب است.

بعد از انقلاب، تعداد فارغ التحصیلان دانشگاهی در کلیه رشته ها افزایش چشمگیری داشتند در کنار این امر حضور مشهود زنان و دختران در رشته های گوناگون از نقاط قوت توسعه عدالت آموزشی در کشور است تا جایی که در دورترین نقاط ایران که تا دیروز نشانی از زنان تحصیل کرده وجود نداشت به برکت انقلاب و تغییر ارزش ها بسیاری از رتبه های تک رقمی کنکور سراسری و مقاطع تحصیلات تکمیلی را دختران و زنان محروم ایران تشکیل دادند.

در ایران دهه ۹۰ بیش از نیمی از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی را زنان و دختران تشکیل می‌دهند تا جایی که امروز سکان بسیاری از مراتب حساس و مهم کشور از مجلس تا وزارتخانه را زنان ایرانی با حفظ ارزش‌های اسلامی برعهده دارند.

همزمان با انقلاب اسلامی یعنی سال تحصیلی ۵۸-۱۳۵۷ تعداد پذیرفته شدگان دوره‌های آموزش عالی (شامل کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی) در بخش دولتی ۵۶۲۵۷ نفر بود که از این تعداد، سهم زنان ۳۱/۵ درصد بوده است در حالی که بعد از انقلاب بیش از نیمی از فارغ‌التحصیلان آموزش عالی را زنان و دختران تشکیل می‌دهند.

افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی به مثابه استحاله ارزش‌ها

افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی ایران بعد از انقلاب را می‌توان نوعی استحاله ارزش‌ها نامید. بدین ترتیب که در تحولات جوامع، متغیرها و عوامل انتسابی ارزش، پایگاه و طبقه اجتماعی استحاله پیدا کرده و عمدتاً جای خود را به عوامل اکتسابی ارزش، پایگاه و طبقه اجتماعی داده است. امروزه، اوایل قرن بیست و یکم، نظام پاداش و تنبیه اجتماعی جوامع بر پایه عوامل انتسابی (مثل جنسیت، نژاد، قومیت، رنگ پوست و...) نمی‌چرخد، بلکه چرخش آن عمدتاً بر مبنای عوامل اکتسابی (تحصیلات، مهارت، شایستگی، دانایی و...) است؛ بنابراین، به نظر می‌رسد که اکثر جوامع در مسیر نوعی همگرایی ارزشیابی و شایسته‌سالاری حرکت می‌کنند که لازمه‌اش استحاله برخی از ارزش‌های سنتی و انتسابی است. از این رو در قرن بیست و یکم و در عصر تکنولوژی اطلاعات معیار ارزیابی افراد نه ویژگی‌های انتسابی مثل جنسیت، بلکه خصیصه‌های اکتسابی آنها نظیر تحصیلات است. لذا بر اساس این رویکرد می‌توان اذعان کرد که فرض برابری فرصت‌ها در آموزش عالی برای زنان و مردان و افزایش مشارکت زنان در آموزش عالی در واقع نوعی استحاله ارزشی در قضاوت‌های اجتماعی، فرهنگی و آموزشی ایران بعد از انقلاب است که جامعه ایران نیز مستثنی از این استحاله ارزشی نبوده است.

کادر آموزشی (اعضای هیأت علمی)

دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی ایران در سال تحصیلی ۴۵-۱۳۴۴، ۲۴۸۶ نفر کادر آموزشی داشتند که بر اساس آمار و ارقام موجود، از این تعداد فقط ۲۳۶ نفر (۹/۵ درصد) زن بودند. این تعداد (تعداد کادر آموزشی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی) در سال تحصیلی ۵۰-۱۳۴۹ و ۵۵-۱۳۵۴، به ترتیب به ۶۴۷۴ و ۱۳۳۹۲ نفر رسید که سهم زنان در سال تحصیلی ۵۰-۱۳۴۹، ۱۲/۳ درصد و در سال تحصیلی ۵۵-۱۳۵۴، ۱۳/۶ درصد بود.

بعد از انقلاب اسلامی ایران، تعداد اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها تغییرات قابل ملاحظه‌ای داشته است. این تعداد در سال تحصیلی ۵۸-۱۳۵۷، ۱۶۲۲۲ نفر بود که ۱۳/۶ درصدشان را زنان تشکیل می‌دادند؛ اما در ایران بعد از انقلاب تعداد زیادی از استادان و اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی را زنان تشکیل می‌دهند. برای بررسی حضور زنان در ایران بعد از انقلاب و جایگاه ارزشی زن در آموزش عالی و فعالیت‌های اجتماعی مربوط به زنان به سراغ برخی از زنان موفق و حاضر در عرصه علم و اجتماع رفتیم که مشروح آن به شرح زیر است:

بهناز فرمپینی فراهانی عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران درباره شرایط زنان در ایران بعد از انقلاب در گفت‌گو با خبرنگار گروه دانشگاه ایسکانیوز، گفت: قبل از انقلاب، خانواده‌ها تمایلی نداشتند دخترشان وارد رشته پرستاری شود و شرایط و مشکلاتی که از قبل انقلاب برای کارکردن خانم‌ها وجود داشت همراه با بی‌بندوباری حاکم بر اون دوران به این امر دامن می‌زد.

وی افزود: در جامعه‌ای که نسبت به حریم و محدوده خانم‌ها احترام گذاشته شود طبیعتاً دیدگاه نسبت به بعضی از مشاغل هم تغییر می‌کند

و خوشبختانه بعد از انقلاب، زنان حضور پررنگی در جامعه و مراکز آموزش عالی داشتند تا جایی که امروز از نظر علمی به حدی رسیدند که در بسیاری از پست‌های علمی و سیاسی حضوری آزادانه و فعال دارند و همه این موارد به همان تغییر نگرش نسبت به جایگاه زن بعد از انقلاب برمی‌گردد.

نیلوفر شادمهری دکتری طراحی صنعتی از انسم فرانسه نیز در گفت‌وگو با خبرنگار گروه دانشگاه ایسکانیوز، درباره تحصیل در فرانسه و تفاوت‌های علمی و فرهنگی و مشکلات یک زن محجبه در دانشگاه‌های فرانسه گفت: در فضای دانشگاه و زندگی در فرانسه به دلیل داشتن حجاب یک تضاد زیادی را با دیگران حس می‌کردم، وقتی در اجتماع قرار می‌گیری و مدام قرار باشد با جمعیت و گروهی برای دفاع از عقایدت وارد بحث شوی فشار زیادی را برایت به ارمغان می‌آورد، دوستان فرانسوی هم داشتیم که مسلمان بودند و سه نفر از این‌ها می‌گفتند که بعد از اتمام تحصیل به انگلستان خواهند رفت چون امکان کار برای زنان محجبه در فرانسه نیست و حتی در دوران تحصیل هم بسیار اذیت شده‌اند.

آنچه مسلم است، انقلاب اسلامی ایران، منجر به یک تحول اساسی در آموزش عالی کشور شد تا جایی که امروز نسل پرورش یافته در آموزش عالی ایران بر مبنای ارزش‌های اسلامی کسانی چون نیلوفر شادمهری هستند که با حفظ ارزش‌های اسلامی و بعد از کسب تحصیلات عالی به وطن برگشته و به کشور خود خدمت می‌کنند.

در ایران بعد از انقلاب، حضور نمایندگان زن در مجلس و شورای شهر را داریم. بسیاری از کرسی‌های استادی آموزش عالی را زنان به خود اختصاص دادند تا جایی که یک وزیر زن در دهه هشتاد سکان داری وزارت بهداشت را بر عهده گرفت. بسیاری از پزشکان و فارغ‌التحصیلان رشته‌های گوناگون را زنان تشکیل می‌دهند، زنان ایران بعد از انقلاب در کنار حفظ ارزش‌های ایرانی و اسلامی حضور پررنگی را رقم زدند و این حضور گسترده بزرگترین دستاورد ایران بعد از انقلاب است.

انتهای پیام/